

Effectiviteit van langdurige psychodynamische psychotherapie

Tot nog toe bestond er weinig wetenschappelijke onderbouwing voor de werkzaamheid en doeltreffendheid van langdurige psychodynamische psychotherapie (LTPP). Leichsenring en Rabung (2008) verrichtten een meta-analyse waarin zij de gegevens samenbrachten uit 11 gerandomiseerde gecontroleerde trials (RCT's) en 12 observationele studies, met in totaal 1053 patiënten. Zij onderzochten of LTPP superieur is aan andere behandelvormen bij complexe psychiatrische aandoeningen, hoe effectief LTPP is op een aantal subdomeinen en welke specifieke factoren bijdragen tot het resultaat van LTPP.

De effectgrootte (EG) van LTPP bij verschillende indicaties voor versus na de behandeling bleek significant op de onderzochte domeinen: algemene uitkomst (1,03), kernproblemen (1,54), psychiatrische symptomen (0,91), sociaal functioneren (0,81) en persoonlijkheidsfunctioneren (0,79). De EG op de algemene uitkomst nam daarboven statistisch significant toe bij follow-up (1,25). Het resultaat van LTPP bleek positief gecorreleerd met het aantal sessies, niet met de duur van LTPP. Er werd geen correlatie vastgesteld tussen het behandelresultaat en de onderzochte patiënt- en therapeutspecifieke variabelen.

Glass (2008) interpreteert de resultaten als bewijs van de werkzaamheid van LTPP; hij noemt de nauwgezette zoekmethode met strikte inclusiecriteria als pluspunt van deze meta-analyse. Als minpunten verwijst hij naar het lage aantal geïncludeerde studies en patiënten, de methodologische tekortkomingen bij een aantal oudere studies en het probleem van de controlegroep bij onderzoek naar effectiviteit van psychotherapie.

Daarnaast is volgens ons de heterogeniteit van de indicaties, uitkomstmaten en controlegroepen een ernstige beperking van deze analyse. De auteurs voegen uiteenlopende behandelingen zoals gebruikelijke behandeling, wachtlijstconditie, beperkte psychiatrische zorg, cognitieve

gedragstherapie (CGT) en andere (kortdurende) psychodynamische therapieën samen en komen op grond daarvan tot te positieve interpretaties van de resultaten; dit geldt ook voor Glass. De gemiddelde duur van LTPP in deze studies was slechts één jaar. Verder is de mogelijkheid van publicatiebias niet uitgesloten en is bijvoorbeeld de studie van Giesen-Bloo e.a. (2006), waarbij de vergelijking tussen LTPP en CGT in het voordeel van de laatste uitviel, niet opgenomen.

Ten slotte willen wij erop wijzen dat het gebruik van absolute EG's (voor en na behandeling binnen één groep) met een statistische vergelijking van deze EG's tussen groepen in plaats van de gebruikelijke relatieve EG tussen groepen ongewoon is. Bij de interpretatie van die vergelijking tussen groeps-EG's maken de auteurs een fout door te stellen dat de gemiddelde patiënt in de LTPP-groep beter af was dan 96% van de patiënten in de controlegroepen in plaats van de gemiddelde patiënt in 96% van de controlegroepen.

LITERATUUR

- Giesen-Bloo, J., van Dyck, R., Spinhoven, P., e.a. (2006). Outpatient psychotherapy for borderline personality disorder. Randomized trial of schema-focused therapy vs transference-focused psychotherapy. *Archives of General Psychiatry*, 63, 649-658.
- Glass, R. (2008). Psychodynamic psychotherapy and research evidence: Bambi survives Godzilla? *JAMA*, 300, 1587-1589.
- Leichsenring, F., & Rabung, S. (2008). The effectiveness of long-term psychodynamic psychotherapy: a meta-analysis. *JAMA*, 300, 1551-1565.

AUTEURS

N. DE VRIENDT is arts in opleiding tot psychiater aan het UPC St. Kamillus, Bierbeek.

G. PIETERS is diensthoofd Gedragstherapie aan het UPC KU Leuven, Kortenberg.

Correspondentieadres: prof. dr. G. Pieters, UPC KU Leuven, campus Kortenberg, Leuvensesteenweg 517, B-3070 Kortenberg, België.

E-mail: guido.pieters@uc-kortenberg.be.

Geen strijdige belangen meegedeeld.